

Stockholm 2021-06-18

Skogsstyrelsen

Yttrande gällande förslag till Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen

Sveriges hembygdsförbund har fått *förslag till Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen* på remiss.

Sveriges Hembygdsförbunds ändamål är att vårda och synliggöra hembygdens kultur och miljö så att de blir en naturlig grund för ett gott liv. Sveriges Hembygdsförbund företräder hela hembygdsrörelsen som utgör landets största kulturmiljöorganisation. Som ett viktigt led i vår verksamhet har vi tagit fram ett program för "Hållbara landskap". Programmet tar fasta på fyra av Sveriges miljö kvalitetsmål och är vårt bidrag till detta arbete. Då det gäller målet "Levande skogar" anser vi att skogens kulturmiljövärden och sociala värden ska värnas. Grundläggande för en hållbar utveckling av skogslandskapen är att både de som besöker och de som sköter skogen har tillräcklig kunskap om skogens värden. Sveriges hembygdsförbund vill att skogslandskapet förvaltas väl och bidrar till livskvalitet.

Sveriges Hembygdsförbund, SHF, välkomnar förslagen till ändring i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till skogsvårdslagen, främst gällande förslaget "att grävskador inte får försvåra framkomligheten på allmänt nyttjade stigar, stigar av kulturhistoriskt intresse samt permanenta spår och leder." Förslaget är i linje med vad SHF förespråkar när det gäller att värna om de sociala värdena och kulturmiljövärdena i skogen. För att ge tyngd åt föreskrifterna är det även bra att möjligheten "att kräva återställande efter skada breddas till att när föreskrifterna inte har följts och detta medfört skada, ska återställningsåtgärder vidtas där det är möjligt och återställandet inte innebär ytterligare negativ miljöpåverkan."

Genom tydlighet undviks missförstånd, varför SHF stöder förslaget "att vad som bör avses med skador på kulturmiljöer och kulturlämningar anges i allmänna råd" liksom förslaget "att inhemska trädarter anges i en bilaga till ett nytt allmänt råd till 9 § skogsvårdsförordningen och att det därigenom tydliggörs att andra arter bör anses som främmande trädarter".

SHF:s värnande av de allmänna intressena för naturvärden innebär att vi vill bevara den biologiska mångfalden i skogen. Därför ser vi att positivt på "att det allmänna rådet till 31 § skogsvårdslagen kompletteras med att vid förnygringsavverkning i hänslavsbarande skog bör trädsamlingar sparas inom och/eller i anslutning till hygget som spridningskällor för hänslav." "

För hembygdskänslan ska bestå är det viktigt att man känner igen sig i sin närmiljö, varför större förändringar kan vara negativt för befolkningen på en ort eller hemvändare. Av det skälet håller SHF med om ”att det bör undvikas koncentration av större sammanhängande arealer med främmande trädarter.” Liksom ”att kravet på att i förväg anmäla användning av främmande trädarter på en areal av minst 0,5 hektar ändras till att anmälan om avverkning (minst 0,5 hektar) i förekommande fall ska innehålla uppgifter om främmande trädart”.

Ett förslag till ändring som finns med är ”att främmande trädarter inte ska användas i eller intill känsliga landmiljöer förs in i föreskrifterna. Detsamma ska gälla i eller intill våtmarker med naturlig hydrologi. Exempel på känsliga och särskilt känsliga landmiljöer inklusive våtmarker anges i allmänna råd.” Begreppet landmiljö verkar användas främst i samband med naturvård. SHF förespråkar en helhetssyn på landskapet och eftersom det mesta av vår natur är präglad av människans brukande, vill vi här se en breddning av begreppet landmiljö. Enligt konsekvensbeskrivningen innefattar det endast en sorts skyddat kulturlandskap, vilket är kulturresevat, som det finns mycket få av i Sverige. Därför föreslår SHF att Skogsstyrelsen överväger en ändring till att i stället skriva *värdefulla kulturlandskap med höga naturvärden* eller dylikt som även täcker in värdefulla kulturmiljövärden som kan påverkas.

När det gäller borttagandet av ordet *värdefull* i undantagen 3 kap. 2 a-d §§ Skogsstyrelsens föreskrifter och 3 kap. 2 d § som reglerar bland annat avverkning för att skydda, förstärka eller återskapa kulturmiljöer, kan det vara på sin plats att problematisera frågan något. I konsekvensbeskrivningen står att ”Någon definition för vad som är en värdefull kulturmiljö och således omfattas av bestämmelsen finns inte. Bestämmelsen är otydlig och värdeordet behöver därför tas bort.” Gradbeteckningen värdefull används sedan länge och gör så fortfarande inom kulturmiljövärden. Ämnesområdet kulturmiljövärd sorteras under det humanistiska fältet, vilket innebär att det inte går att vetenskapligt bevisa vad som är t ex värdefullt. Däremot finns ett flertal metoder som antikvariska experter använder sig av när de bedömer i vilken grad en kulturmiljö har kulturhistoriska värden. Eftersom inte alla kulturmiljöer, lämningar eller anläggningar är inventerade eller bedömda måste man många gånger avgöra från fall till fall. Så görs t ex vid bygglovsansökningar enligt plan- och bygglagen. Om benämningen värdefull ska tas bort bör det göras av skälet att alla kulturmiljöer är lika mycket värda, vilket i och för sig är sant på sitt sätt, men inte av skälet att bestämmelsen är otydlig.

För Sveriges hembygdsförbund

Jan Nordwall
Generalsekreterare

Helena Rosenberg
Kulturmiljöstrateg